

Jönköping är en Fairtrade City

PROGRAM FÖR FAIRTRADE CITY JÖNKÖPING
2015 – 2018

Antaget av kommunstyrelsen 2015-

Fairtrade City är en diplomering till kommuner som engagerar sig för rättvis handel och etisk konsumtion. Diplomeringen innebär att kommunen lever upp till kriterier som rör rättvisa handelskrav i offentlig upphandling, ett aktivt informationsarbete samt ett utbud av Fairtrade-märkta produkter i butik, på serveringsställen och på arbetsplatser.

Det finns över 1500 Fairtrade City diplomerade kommuner världen över. I Sverige är 66 kommuner diplomerade (januari 2015). Diplomeringen innebär att kommunen lever upp till kriterier som rör rättvis handelskrav i offentlig upphandling, har ett aktivt informationsarbete samt ett utbud av Fairtrade-märkta produkter i butik, på serveringsställen och på arbetsplatser. Arbetet leds av en styrgrupp som ska representera hela lokalsamhället. Diplomeringen Fairtrade City innebär en ständig vidareutveckling för mer rättvis handel och etisk konsumtion, därför krävs en kontinuerlig förbättring av såväl information som utbud av etiskt framställda produkter. Diplomeringen ska leda till ett ökat engagemang för etisk och rättvis handel. Den skapar uppmärksamhet och bidrar till att fairtradeprodukter blir mer tillgängliga för konsumenterna. Diplomeringen stärker Jönköpings kommuns varumärke som en ansvarstagande kommun.

Arbetet med Fairtrade City bygger på samarbete och samverkan men Jönköpings kommun som juridisk person har en nyckelroll. Den politiska ledningen ska ta ställning till hur kommunen kan ta ytterligare steg för att främja etiska val i sina inköp och en målsättning antas för den offentliga konsumtionen.

För att erhålla diplomeringen ska det finnas en lägsta nivå av Fairtrade-märkta produkter att konsumera i butiker, på caféer, restauranger och hotell. Lägsta nivå avgörs av kommunens invånarantal. För Jönköpings del innebär det att det ska finnas

- 1) minst 80 Fairtrade-märkta produkter fördelat på minst 8 butiker
- 2) minst 15 hotell, caféer och restauranger som erbjuder Fairtrade-märkta produkter.

OM RÄTTVIS HANDEL

Rättvis handel bygger på handelssamarbete baserat på dialog, öppenhet och respekt, och syftar till förbättrade arbets- och levnadsvillkor för människor i länder med utbredd fattigdom. De principer som organisationer för rättvis handel lyfter fram handlar om att för odlare och anställda skapa förbättrade ekonomiska villkor, kapacitetsuppbyggnad, motverka barnarbete och diskriminering, främja organisationsrätten och ökad miljöhänsyn.

BAKGRUND

Jönköpings kommunfullmäktige beslutade 2007-09-27, att initiera arbetet att göra Jönköping till Fairtrade City. Kommunstyrelsen fick uppdraget att organisera och leda arbetet, och i bred samverkan med andra aktörer göra Jönköpings kommun till Fairtrade City samt utse en styrgrupp. I maj 2009 diplomerades Jönköping till Fairtrade City.

SYFTE

Diplomeringen Fairtrade City syftar till att till att öka kunskapen och medvetenheten kring etisk handel bland invånare i Jönköpings kommun och öka efterfrågan av produkter som framställts med respekt för mänskliga rättigheter.

VISION

Det är självklart för alla som bor och verkar i Jönköpings kommun att välja etiskt producerat; detta gäller såväl kommuninvånare som privat näringsliv, offentlig verksamhet och föreningar/organisationer. Jönköping är ett föredöme, när det gäller etisk handel och etisk konsumtion.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Inför varje omdiplomering ska utbudet av fairtrade-märkta produkter ha ökat i Jönköping. Antalet näringsställen som erbjuder fairtrade-märkt ska vara fler än vid senaste inventeringen.

KOMMUNENS ÅTAGANDE

Ansvaret för engagemanget med Fairtrade City delas av alla aktörer i Jönköpings samhälle. Jönköpings kommun har dock en nyckelroll som sammanhållande och pådrivande, särskilt i sin egenskap av initiativtagare till diplomeringen. Genom att vara en Fairtrade City kommunicerar Jönköpings kommun betydelsen av att verka för utvecklingen av ett samhälle som tar ansvar för etisk handel och rättvisa. Jönköpings kommun är föregångare vilket avspeglas i den interna verksamheten.

Kommunstyrelsen leder arbetet med Fairtrade City enligt kommunfullmäktiges beslut 2007-09-27. Kommunstyrelsen utser ordförande samt en ledamot till en styrgrupp. Jönköpings kommun tillhandahåller sekreterare i styrgruppen samt ytterligare en representant som bör komma från kommunens upphandlingsavdelning.

Jönköpings Kommuns engagemang i Fairtrade City innebär att

- den interna verksamheten ska erbjuda Fairtrade-märkta produkter¹ eller motsvarande² för så många produkter som möjligt inom ramen för kommunens avtal

¹ Produkter som producerats i enlighet med grundläggande principer om rättvis handel så som förbättrade ekonomiska villkor för odlare och anställda, mänskliga rättigheter i arbetslivet och ökad miljöhänsyn. Fairtrade är en certifiering som tar sin utgångspunkt i principer om rättvis handel och utgör ett bevismedel för att varorna framställts på ett sätt som är förenligt med dessa principer.

- målsättningen för alla förvaltningar och verksamheter är att upphandla och erbjuda Fairtrade-märkta produkter eller motsvarande
- kommunstyrelsen ska anta en målsättning för den offentliga etiska konsumtionen och regelbundet pröva hur kommunen kan ta ytterligare steg för att agera som en etisk konsument i alla sina inköp

SAMVERKAN

En viktig grund i arbetet är en bred samhällsförankring. Det betyder att organisationer, privat näringsliv och kommunens förtroendevalda samarbetar inom ramen för Fairtrade City. Denna bredd ska speglas i styrgruppens sammansättning. Eftersom handel och utbud av etiskt producerade varor är en del av kriterierna är det särskilt angeläget med samverkan med dagligvaruhandeln.

STYRGRUPP

Arbetet leds av en styrgrupp. Styrgruppens roll är att övergripande leda Fairtrade City arbetet, sprida information om etisk handel och se till att fastställda kriterier för omdiplomering uppfylls. Styrgruppen består av 7-9 ledamöter som tillsammans representerar en bredd av olika aktörer i Jönköpings närsamhälle (kommun, näringsliv och organisations-/föreningsliv). Ledamöterna har mandat att företräda sina respektive organisationer. Kommunstyrelsen utser ordförande samt ytterligare en ledamot. Stadskontoret tillhandahåller sekreterare och representant från Jönköpings kommuns upphandlingsavdelning. Utöver dessa, ingår i styrgruppen 3-5 ledamöter utanför Jönköpings kommuns interna verksamhet. De förtroendevalda har ansvar att utse dessa i samråd med representanter från styrgruppens arbetsgrupper. Ledamöterna utses för ett år i taget. Styrgruppens sammansättning ska vara klar senast i februari varje verksamhetsår. Styrgruppen sammanträder cirka fyra gånger per år.

I styrgruppen ingår en kommunal tjänsteman som är sekreterare.

Styrgruppens uppgift är att:

- besluta om årlig verksamhetsplan med minst fyra aktiviteter under året
- återrapportera arbetet skriftligen till Kommunstyrelsen inför varje årsskifte
- inbjuda allmänheten till informationsmöte minst en gång per år
- revidera styrdokument

² Med motsvarande menas att produkterna enligt kontroller har framställts i enlighet med ILO:s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet.

- ansvara för budget

ARBETSGRUPPER

Till styrgruppen kopplas arbetsgrupper inom områdena Kommunikation, Aktiviteter, Utbildning samt Samverkan. För varje område utses en gruppleddare som också är sammankallande. Grupperna består av personer som vill engagera sig för Fairtrade. Grupperna rapporterar sitt arbete till styrgruppens sekreterare som är den administrativa kontakten mellan styrgruppen och arbetsgrupperna. Samtliga arbetsgrupper har ett gemensamt möte vid inledande av verksamhetsåret, därefter kan deras möten ske tillsammans eller var för sig. Arbetsgrupperna lämnar förslag till den årliga verksamhetsplanen till styrgruppen.

UPPDRAGSBESKRIVNINGAR

Sekreteraren: kontaktperson mot Fairtrade Sverige, sekreterare vid styrgruppens möten, ansvarar för det administrativa arbetet kring Fairtrade City, vilket bland annat inkluderar verksamhetsplan och åiterrapportering.

Gruppleddarna för respektive arbetsgrupp utför följande inom sina respektive områden:

Kommunikation: kommunikationsinsatser inklusive information via webb och sociala medier. Gruppen organiserar det arbete som krävs för att inventera utbudet av fairtrade-märkta produkter inför omdiplomering och vid behov ansvara för att uppdraget genomförs.

Aktiviteter: initierar aktiviteter såsom föreläsningar, dialogmöten, marknadsföringsinsatser på stan med mera.

Utbildning: arrangerar årlig ambassadörsutbildning samt återkommande ambassadörsträffar.

Samverkan: kontakter med föreningsliv, näringsliv och andra.